

י"ל ע"י ארגון תעשה ונשמע
עורך ראשי:
הרב ישראל מאיר גלינסקי

הקבצו

בית וועד לחניכי הישיבות
העוסקים בתורת מוהר"ן מברסלב זיע"א

גליון
43

אלול תש"פ
נושא החודש:
קירוב [ב]

דרכה של תורה

מאמר תורני בנושא ע"פ תורת מוהר"ן

לגייר גרים

ושתפילתם תתקבל. וכן בפסוקי הגאולה, מודגש כל הזמן שאף הגוים יטלו חלק מתהליך הגאולה; 'והלכו גוים לאורך', 'ונלוו גוים רבים אל ה' ועוד הרבה. ונראה מזה שיש חשיבות רבה לכך שהגוים לא יהיו 'מחוץ' לסיפור. האמנם?

טוב ורע

להבנת העניין, נצטרך להקדים כמה מילים במושג 'טוב' ו'רע'.

אין אדם שאינו רוצה את הטוב, ושונא את הרע. אלא שהמושגים טוב ורע אינם ברורים, ומשתנים מאדם לאדם, ומאידיאולוגיה לאידיאולוגיה, וכפי שאומר הפסוק 'הוי האומרים לטוב רע ולרע טוב', כלומר, העולם כל כך מורכב ומעורב מטוב ורע, עד שכל אחד יכול להחליט מהו טוב ומהו רע, עד כדי שהוא יכול אפילו להפוך לגרמי, ולומר על הטוב שהוא רע ועל הרע שהוא טוב.

בשביל לדעת באמת מהו טוב ומהו רע, צריך להסתכל על העולם הראשית, כשהוא עוד היה מתוקן קודם שהוא התקלקל, וכן על העולם העתידי, שבו העולם כבר יהיה מתוקן. שם נוכל לראות מה זה 'טוב', ובנין ממילא שכל השאר הוא 'רע'.

הטוב האמתי הוא רק ה' יתברך, וכפי שאומר דוד המלך 'טעמו וראו כי טוב ה', וזה מה שהיה בתחילת בריאת העולם: העולם היה מאוחד עם ה' יתברך, ולכן הוא היה עולם מתוקן וטוב. בעולם העתידי שוב יהיה ה' אחד ושמו אחד, ולכן יהיה טוב. הרע התחיל, כאשר אדם הראשון החליט להפריד את עצמו מה' יתברך, ואכל מעץ הדעת, ומאז העולם חווה גם רע, והגרוע ביותר, הוא חווה 'תערובת טוב ורע'.

כלומר, את הטוב אי אפשר באמת לקחת, כי הטוב הוא ה' יתברך והוא נמצא בכל מקום ובכל דבר. כל שאפשר הוא - 'לערב' סימפטומים של רע, והיינו לתבל כל דבר בעולם עם דמיון כאילו הוא יכול להיות מציאות בפני עצמו, ולא מוכרח להיות באחדות עם ה'. הנטייה הזאת נמראת בשם 'והייתם כאלומים'. והוא המושך בעמוד ב' <<<

במאמר הקודם עסקנו בנושא קירוב רחוקים; גדול חשיבותו, והאם ואיך הוא שייך לכל אחד. במאמר הנוכחי ניכנס מעט פנימה, לרובד יותר שורשי של הנושא, ונעסוק בנושא 'בידור הניצוצות', שכפי שנראה מדובר בחלק בלתי נפרד מהמערכת של קירוב רחוקים, וגם של מצות ועבודת התשובה.

ובשונה ממה שנדמה לכאורה, מדובר במשהו ששייך ממש לכל אחד, ולא רק 'שייך' אלא הדבר הכי קרוב, נחוץ ומהותי, וגם בכלל לא מורכב, אלא פשוט ונגיש.

לגייר גרים?

נפתח בשאלה מעניינת: האם מוטל עלינו לגייר גרים?

עד כה עסקנו ב'קירוב רחוקים', כלומר, ישנם יהודים שבעצם אמורים להיות קרובים, ומחוברים לתורה ולה' יתברך, אלא שהם התרחקו. במקרה כזה, יש לנו תפקיד מיוחד להשתדל להחזירם בחזרה, למקום האמתי שלהם. בנושא זה, יש לדון מי מחויב בזה ולמה, עד כמה, ואיך עושים את זה, ובוה עסקנו בגליון הקודם.

אבל בכל הנוגע ל'גוים', שהם רחוקים 'בעצם', וכלל לא אמורים להיות קרובים, לכאורה אין חולק שאין לנו שום תפקיד גם שום מטרה לקרב אותם. אדרבה, על פי התורה גם אם הגוי מגיע מעצמו ורוצה להתגייר, עלינו לרחק אותו, ורק אם הוא מתעקש בכל אופן, אנו 'מסכימים' לגייר אותו, אבל בוודאי לא נרדוף אחריו ולא נחפש תחבולות כדי לגייר אותו.

אך לא. אנו מוצאים שיש דווקא כן עניין לקרובם. בדברי חז"ל (ברכות ז'. קידושין לא.) מובא שתנאים ואמוראים היו שואלים בשלומם, וגם קמים לכבודם, ובמשך הדורות בפרט בתקופת הבעש"ט ותלמידיו, מסופר הרבה על גוים שהיו מתייעצים ומתברכים אצל הצדיקים. ובספרי רבינו מוהר"ן, המושג 'לגייר גרים' תופס מקום מאד חשוב, ומוזכר שוב ושוב בכל מיני מאמרים והקשרים.

יתירה מזו. כששלמה המלך בנה את בית המקדש, היה חשוב לו להכניס בתוך התפילה ההיסטורית, שאף הגוים יוכלו להגיע לבית המקדש ולהתפלל,

דבר המערכת

אומן - כל השנה

שאלת המליון: אתה נוסע השנה?

מי שרק תפגוש; חסיד או ליטאי, חרדי או חילוני, יהודי או גוי - אם הם רק יידעו שיש לך קשר לברסלב, תזכה מיד לשאלה: נו, מה תעשה השנה?

גלגלה ההשגחה, שהמושג 'אומן' שבעבר היה לנחלת יחידים, ובהמשך הפך לנחת רבים - הפך כעת לנחלת הכלל.

כל העולם מדבר על 'אומן'. אלו שמאמינים בזה ואלו שלא, מתוך הזדהות או מתוך התנגדות, בכל מקרה - הנושא 'אומן' מונח על השולחן. במקוה, בבית כנסת, בכולל ובישיבה, בארוחת צהריים ובסעודת שבת.

עוד אחת מפלאות הקורונה, וזימות המשיח.

ומה באמת?

בוודאי שאנו נוסעים.

ההיסטוריה ידעה מניעות הרבה יותר מסוכנות, מסוכנות ומורכבות, מאשר הקורונה, גמזו ושאר ירקות. ועם זאת הוכח, אין ספור פעמים וסיטואציות, שהלב היהודי חזק מכל דבר אחר, וכשהוא מתגעגע אל המעיין, כמה שרק תמנע אותו, החשק שלו רק יגבר, והוא יעשה הכל כדי להגיע, וגם יגיע.

ולא, אין שום חשש. כשמדובר בלב יהודי, הוא לא יעשה שום דבר רע בדרך למטרה. הוא לא יעשה עבירות ולא יזיק לאף אחד. הוא כן ימצא את הדרך, גם אם היא בשמים, להשיג את המטרה, בדרך כשרה וחלקה.

ומה תעשו אם לא...? שואלים כולם.

אז קודם כל, אין 'לא'. מהרגע הזה וכבר קודם, אנו עושים את הדבר הכי נכון והכי מדויק: מתפללים, ומגבירים את החשק עוד ועוד, ואנו מקווים בלי ספק, שאכן נזכה להיות שם.

אבל בכל מקרה, אין מושג כזה 'לא'. כי לב יהודי כלל אינו תלוי במקום גיאוגרפי. בכל מקרה הוא יהיה שם, ובכל מקרה הוא יהיה מחובר. את החיבור הזה, שהוא העיקר, אף אחד לא יכול לקחת ממנו, כי המוות יפריד ביני ובניך. ואם כבר, את זה אנו עושים גם כל שנה וכל השנה. 'אומן' הוא מושג רוחני, ולא שטח גשמי. 'אומן' עברונו הוא מטען רב עוצמתו, שמצליח שוב ושוב לעורר את נימי הנפש הדקים, ולהטעין אותנו במטענים של רצונות, אמונה ותקווה, בטוב הכללי ובטוב הפרטי.

זוהי משנתה של ברסלב, זוהי מורשתו החיה של מוהר"ן, וזהו מטרתו של הגליון. ואת זאת נמשיך בכל מצב וביתר שאת ועוד. ומכאן, הדרך סלולה ובטוחה עד לגאולה שלמה, כללית ופרטית.

שנוכה. בוודאי שנוכה.

הנושאים הבאים:

תשרי - יום כיפור	טבת - ציצית
חשוון - צדקה	שבט - תפילין
כסליו - שינה	אדר - תפילין דר"ת

מבטא את הרצון להיות עצמאי ולא תלוי בקשר התמידי עם ה', והתוצאה היא: רע, ניתוק ומרירות.

תיקון העולם

במצב שכזה, ישנם שתי אפשרויות.

האפשרות הראשונה, היא להידיבק בטוב. והאפשרות השנייה, היא לבטל את הרע. ביאור: היו צדיקים, כמו נח, שם ועבר, מתושלח וחונן, שראו את העולם המקולקל, וברחו 'לברוח' ממנו ולהתעסק רק עם הטוב. הם היו צדיקים, אבל לא תקנו את העולם. לעומת זאת היו צדיקים, כמו אברהם אבינו, 'צחק ויעקב, שבחרו 'לתקן' את העולם. הם הלכו דווקא לפגוש את הרע, ולחמו בו כדי לבטל אותו ולהחזיר את העולם לטוב שלם, מלא וממילא מתוקן.

וזה גם הבחירה שלנו, וזוהי מתבטא ההבדל בין 'גוי צדיק' לבין 'יהודי צדיק'. גוי צדיק הוא זה שלא מוסיף רע, אלא מאמין בה' ומשתדל להתעסק עם טוב ולא להגביר את הרע. יהודי צדיק, הוא זה שלא מוכן לראות את העולם מקולקל, ולא מוכן להשלים עם כך שיש רע בעולם, ושלא בכל מקום מתגלה הטוב, והוא מפשיל שרוולים, ומתאמץ להחזיר את העולם לתיקונו, באמצעות הכנעת הרע ובירור הטוב.

איך עושים את זה? ובכן, יש דברים שהם ממש רע, ומהם צריך פשוט להתעלם ולתת להם להתכלות. הכותרת של הדברים הללו נקרא 'עמלק', ותחת הכותרת הזאת נמצאים הדברים האסורים והמאוסים, כמו עבודה זרה, עבירות, מאכלות אסורות וכדומה. שם, אין לנו עבודה של בירור, כי כל מציאותם היא רק רע, ריקנות והסתרה, ואין מה לברר משם. במקומות הללו, התפקיד שלנו פשוט להתעלם, ולתת להם להיעלם.

יש דברים שהם ממש טוב, והכותרת שלהם היא 'קדושה'. תחת הכותרת הזאת נמצאים: שבת, בית כנסת, תורה לשמה, תפילה, וכדומה. שם גם כן אין לנו תפקיד של בירור, כי אין שם רע. במקומות הללו, התפקיד שלנו פשוט לשהות כמה שיותר, ולהתמלאות בטוב. ויש את החלק השלישי, שאינו 'קדושה' ולא 'עמלק', והכותרת שלו הוא 'רשות', ושם נמצאים כל שאר הדברים חוץ מאלו שהוזכרו קודם, ושם יש לנו עבודה של 'בירור'.

בירור הניצוצות

לעבודה הזו קוראים 'גיוור גרים' או 'בירור ניצוצות'.

כלומר, הגוי לא אמור להיות יהודי, לא. בדיוק כפי שהדומם לא צריך להיות צומח, והצומח לא צריך להיות חי, והחי לא צריך להיות מדבר, כך גם המדבר לא צריך להיות ישראל. אבל כן צריך להפוך אותו מ'מתנגד' ל'חסיד'. כלומר, הגוי בטבעו 'מתנגד' אל הקדושה, ומגביר את הרע ואת ההסתרה, ואת זה אני צריך לשנות, ולהפוך אותו להיות 'כלי' שמשמש את הקדושה ואת הטוב.

כך גם לגבי כל דבר בעולם. הדומם, הצומח והחי, וכל דבר שיש בעולם - בטבעו הוא 'מתנגד' לגילוי הטוב. לא מתוך בחירה שלו עצמו כמובן, אלא כתוצאה מבחירה שגויה של בני אדם. אבל בשורה תחתונה, כל פריט שיש בעולם צועק כפירה, ומנכיח את עצמו כמי שמתקיים לבד, ולא מחמת נוכחות אלוקית שיש בו.

התפקיד שלנו הוא 'לגיייר' כל דבר שיש בעולם, ולהפוך אותו להיות 'משמש' לגילוי הטוב. איך? באמצעות המחשבה. דהיינו: אם אתה 'משמש' בו, כמו אוכל וממון וכדומה, תשתמש בו על פי התורה, ותוסיף מחשבה טובה שה' ברא את הדבר. ואם אתה לא משתמש בו, לפחות תחשוב על זה של מה שאתה רואה, שומע ויודע שקיים, הכל זה דבר ה'. בכך אתה 'מברר את הניצוצות', כלומר את חלקי הקדושה שמתתרים בו, ו'מגיייר' אותו.

בית המקדש הוא המציאות הכי מתוקנת שיש, וכך גם צדיקים. ולכן, בסביבה שלהם מוכרח להיות שכל דבר מחובר אל הקדושה ואל הטוב. משכך, גם הגוים כאשר הם מגיעים לשם, הם מאבדים את העצמאות הרעה שלהם, ומתהפכים להיות 'בסיס' אל הטוב. גם הבהמות, הסולת והיין, וגם הזהב והכסף, הכל הופך להיות חלק ממערכת אחת של טוב ושל קדושה.

זו היא גם התמצית של עבודת התשובה. הבעיה איננה ה'מעשים רעים' כשלעצמם, כי אם כן, איך נוכל לתקנם. הבעיה היא שכל פגם מגביר את הרע, ומוסיף על הפירוד וההסתרה. ועבודת התשובה היא לחזור אל הטוב ואל הקדושה, ולברר למפרע שכל המקומות הרעים שבהם היינו, אין בהם ממש ואין לנו מה לחפש שם. ואז, זה לעומת זה, להגביר את עבודת הבירור והגיוון, ובכך לעשות 'תשובת המשקל' - הגברת הטוב כנגד הגברת הרע. וכאשר כשנסיים לחזור בתשובה, העולם יחזור לתיקונו ויהיה כולו טוב.

מחשבות של התחלה

הרב ח. פרנקל

שאינו לא רוצה, כן? זה פשוט שאני לא מצליח" הוא שוב שתק... ובשתיקתו היה את כל מה שהוא תמיד ניסה לומר לי, אבל אני לא הקשבתי. "הכול בסדר", הוא שתק, "אני יודע שזה קשה, אני מבין אותך. אבל תנסה, דבר איתי, אני יעזור לך" ושתק עוד קצת... "רק אל תוותר, תילחם", הדהדה שתיקתו בתוכי, "אל תתייאש אהובי"

הרגשתי את האנדרלין בדם. באותו רגע רציתי לטרוף את העולם. להבטיח לו שזהו, מהיום אני בא לדבר איתו כל יום, לא מאכזב אותו יותר, נלחם בכל מי שיפריע. הרגשתי שאני אוהב אותו, שאני מוכן למות בשבילו.

אבל מייד נפלתי, הקול הרע שבי הפיל אותי. "הלו, תתעורר יא הוזה", הוא אמר בארסיות, "זה בדיוק מה שהיה לפני חודש. כבר שכחת?". "כבר אז הבטחת ונשבעת", הוא המשיך להצליף, "ומה קרה בסוף?" סיים בצחוק המרושע והמגעיל שלו.

אז פשוט שכבתי על האדמה הקרה והתפרקתי לי, בוחר שוב לשקוע אל הייאוש, אל ההפקרות שבייאוש.

ושוב הרגשתי אותו לידי, שותק לידי. "נכון", הוא שתק באהבה, "נפלת, אבל ככה קמת!". "וחוץ מזה" הוא המשיך לשתוק לידי, "לא אכפת לי מהנפילות, אכפת לי שאתה לא קם אחרי הנפילות"

"אבל כל פעם מחדש זה אותו סיפור" אמרתי בקול שבור תוך כדי שאני קם מהרצפה, "אני רוצה להתחיל מחדש ושוב נופל, אז מה העניין?" הקשיתי, קצת יותר מאווש.

"זו הדרך", הוא שתק לי בקול חזק, "תתחיל מיליון פעמים, תתחיל כל פעם מחדש! זה מה שחשוב!"

הסתכלתי על השעון, כבר עברה שעה. ידעתי שהוא יהיה איתי גם עוד חמש שעות, אבל זהו, הייתי חייב לחזור.

"תודה", לחשתי לו בקול של אדם חדש. הוא שוב שתק ורק חיך באהבה.

עליתי על השביל לכיוון העיר הרועשת כשהשתיקה שלו מהדהדת לי באוזניים כמו מנגינה ערבה "תתחיל כל פעם מחדש! זה מה שחשוב!"

רגע לפני שנשטפתי בבלאגן הסתובבתי אליו. "תודה", לחשתי, "תודה על הסבלנות, תודה על ההקשבה, תודה על האמון, תודה על העזרה."

עשיתי עוד צעד קטן וכשרגלי היו כבר על שפת היער הסתובבתי אליו שוב ואמרתי, "תודה, בורא עולם, על ההתבודדות!"

תתחיל כל פעם מחדש! זה מה שחשוב

סיכמנו שניפגש בערב. הוא אמר שאני יכול לבוא מתי שאני רוצה, אבל אני העדפתי את שעות הלילה. אז הכול יותר רגוע ונקי.

האמת היא שכבר חשבתי להבריז, אבל הוא התקשר לשאול מה איתי. ניסיתי לומר לו שנדחה את זה למחר או לכל זמן אחר. "היום אני לא כל כך בראש, אין לי מילים וכוחות", תירצתי בידיעה שאני עושה טעות. אבל הוא לא וויתר. "כבר קבענו" הוא אמר לי, בקול הזה שאני לא עומד בפניו, האהוב והמכיל והמחבק. "אולי בכל אופן?"

אז באתי, ידעתי שהוא עושה לי טובה, שאני הוא זה שבאמת חייב את השיחה הזו. אבל לא מצאתי את הכוחות לבוא אליו ושוב לספר עד כמה נכשלת, עד כמה אני מרגיש דפוק, עד כמה שוב בגדתי בו ועשיתי ככל העולה על רוחי. אבל ידעתי שאין ברירה, ובאתי...

הוא חיכה לי במקום הקבוע, זה היה כיף לראות שהוא מחכה לי כאילו כלום. כאילו לא הברזתי לו בחודש האחרון מכל הפגישות שסיכמנו, כאילו לא חשבתי להבריז גם היום, כאילו לא אכזבתי אותו שוב ושוב.

"שלום" אמרתי בקול חלש וריק. שיבין. שיידע שבכלל לא בא לי. שאני מרוקן וגמור ואין לי כוח לכלום...

הוא לא ענה, הוא רק הסתכל עלי בעיניו הטובות וחיכה. אז שתקתי. שתקתי לו את ריקנותי ואפסיותי, את חוסר המילים שלי. אבל הייתה לו סבלנות. הוא לא דחק ולא האיץ, כאילו אומר "אני פה בשבילך ויש לי את כל הזמן שבעולם, וגם אם תחליט לא לדבר זה בסדר".

"לא דיברנו הרבה זמן", ניסיתי להישמע מתריס, אבל ידעתי שהוא שמע את הכאב. הוא הנהן ושתק, מוציא את כל הכוח שניסיתי לצבור בהתרסה הזו.

ופתאום זה התפרץ. כל המוגלה שהצטברה, הכאב, החולשה, האכזבה, הריקנות. זה נשפך ממני כמו נחשול מים. במשך דקות ארוכות בכיתי וצעקתי, התפרקתי וכעסתי. כעסתי עליו, כעסתי על עצמי, כעסתי על כל העולם. והוא לא אמר מילה, רק ישב לידי והקשיב. ביד אחת חיבק אותי ובשנייה ניגב לי את הדמעות. הוא לא חיכה שאסיים, היה לו את כל הזמן שבעולם בשבילי.

לאט לאט נרגעתי, שתקתי גם. אבל עכשיו שתקתי את הידיעה שהוא תמיד יחכה לי, שהוא תמיד יאהב אותי, שתמיד תהיה לו סבלנות בשבילי...

"תראה", התחלתי בקול מוגמגם, "זה לא

קירוב רחוקים - שלום [ב]

צריך להשתדל להגיע לבחינת שלום הכללי, והעיקר זה ע"י ההתכללות באהבה.

יעקב: האם באמת יכול להיות מצב בין חברים שממש נכללים זה בזה? נדמה לי שזו דרגה גבוהה.

משה: אני רוצה להקריא לך קצת מהלשונות הנפלאים שבספר 'מי שמואל' (פרק קמח) שבו תראה איך בדור אחד קודם, לא רק מאתנו, זה היה קיים ובצורה טבעית ופשוטה. ולא לחינם הם הגיעו לדרגות נוראות כל כך. כי הרבה פעמים אנו שומעים על הדור הקודם, על הקדושה שלהם, או על התפילות שלהם, וכדומה, ולא מעלים על דעתנו שמה שהם זכו לכל זה הוא מחמת שהיה להם "אהבה ושלום" שזהו ה"כלי מחזיק ברכה" בכל דבר, ובפרט בעניין של אור פנימיות התורה שעליה נאמר "אנן בחביבותא תליא מילתא".

ונקרא קצת ממש "כי אהבת החברים, שהיה אז בין כל חסידיו ברסלב, אי אפשר להשיג במוח, כי כל אחד היה קשור בעבודות אהבה לחברו יותר מאהבת אב לבנו, והיה כל אחד שמח ושש בשמחתו של חברו, ממש כמו בשמחת עצמו, וכן חס וחלילה להיפך, היה כל אחד משתתף בצערו של חברו, והיה מרגיש בצערו כאלו נוגע לו ממש, ואם היה עובר איזה זמן קצר שלא ראו אחד את חברו, כבר לא היו יכולים לסבול והיה קשה מנשוא, והיו רצים ומשתדלים להתראות זה עם זה.

"ובפרט אנחנו, כגון אני ורבי אלטר בניצין ויעקב זאב ורבי ישראל דב, שגודל אהבתנו זה לזה אי אפשר לשער במוח אנושי כלל, כי כל אחד מאתנו היה מוכן להקריב את עצמו בשביל חברו, ואוהבו יותר מגופו ונפשו, ואין לשער ולהעריך זאת כלל.

"ובפרט אהבתנו לרבנו הקדוש, וכן לתנא האלוקי רבי שמעון בר יוחאי וזכותו יגן עלינו, אמן, זה אי אפשר לשער ולהעריך כלל וכלל, ממש נתקיים בנו 'אנן בחביבותא תליא מילתא', וכמו שרמז על זה אחד מאנשי שלומנו, כי אין'ן ראשי תבות אנשי נ'חל נ'ובע, שצריכים להיות באהבה יתרה, וכמו שאמר רבנו ז"ל (בחיי מוהר"ן), 'השעולם צריכים לתמוה על האהבה שבינינו, (וזה סובל כמה פרושים)', היינו האהבה שבין אנשי שלומנו. וגם 'האהבה שבינינו' היינו בינינו ובין רבנו הקדוש ז"ל.

"וכן כל עיקר הצוואה של רבנו ז"ל, היה שתחזיקו את עצמכם באהבה, ואז נוכח למה שנוכח, וממש נתקיים בנו זאת, וכן מה שמובא בוהר הקדוש גודל החיוב שיהיה בין החברים אהבה, וכמו שמובא שאברהם יצחק ויעקב אבותינו, היו חברים בעבודת השם, ואהבתם זה לזה היה בלי שעור, וכאשר ראו זה את זה אפילו ברחוב, היו מתבקים זה את זה ונושקים זה לזה כמורב אהבה וחבה.

"וכן היה אצל תלמידי רבי שמעון בר יוחאי וזכותו יגן עלינו, אמן, ומפני כך זכו כל כך, וגם מפני התקשרותם באהבה חזקה, לרבים הצדיק התנא האלוקי מרן רבי שמעון בר יוחאי וזכותו יגן עלינו, אמן, עד שהיו רואים אותו בחלום, ולגו עיניהם דמעות מחמת רוב אהבה, וכן מביא האר"י ז"ל באזהרה גדולה לחברים, על

יעקב: שלום משה, מאוד נהייתי מוהשיחה שלנו בפעם הקודמת על קירוב רחוקים, אולי נמשיך קצת בנושא הזה?

משה: בסדר גמור. אם כן נתמקד בנושא של "שלום", שהיא נקודה מאוד חשובה בעניין של קירוב רחוקים.

יעקב: מה הקשר בין קירוב רחוקים לבין שלום?

משה: יש שני חלקים במושג 'שלום'. יש את החלק של 'סור מרע' שלא יהיה מחלוקת, ועל זה כבר דברנו בעבר (גליון 40). אבל יש עוד חלק של 'עשה טוב', שבו לא רק שאין מחלוקת אלא שיש חיבור והתאחדות, ובוה בעצמו יש שני חלקים שנקראים 'שלום הפרטי' ו'שלום הכללי'.

וכדבריו הבהירים של ר' נתן (ליקוטי הלכות, הלכות שוכר הלכה ב'), ואצטט לך את לשונו הזהב: "פ"י קמו' שפצרי'ין ל'בטל את עצמו ל'פני ה' יתברך, קמו' כן צרי'ין ל'בטל את עצמו ל'פני חברו פ'י שיהיה ל'אחד נכלל ב'חברו, פ'י אונ'תא ו'יש'אל ו'קד'שא צרי'ין הוא פלא חד".

והוא ממשיך ומבאר: "ו'ק'ש'אחד מ'תנהג עם חברו פ'דת ו'כד'ין ו'אינו גוזל'ו ו'אינו עושה עמו קרי'יה ו'מחלקת רק כל אחד אוחז ב'שלו זה ב'חיות 'שלום הפרטי, אבל פ'ש'אחד מותר לגבי חברו ו'מותר מ'שלו ל'חברו ו'מקצא ש'מבטל עצמו לגבי חברו זה ב'חיות 'שלום הכללי'".

יעקב: איך זה קשור לקירוב רחוקים? האם כוונתך שצריך לחיות בשלום ובאחדות עם הרחוקים? האם אמורים לשבת לשולחן אחד אברכים יראי ה', יחד עם אנשים שמתנהגים ההיפך מהתורה?

אני זוכר שסיפרת לי, על מה שקורה באומן בראש השנה, שבאים לשם כל סוגי הקשת היהודית, החל מאנשי נטורי קרתא ועד חילונים שכמעט אינם יודעים שמע ישראל. האם לדעתך אכן כולם אמורים להתכנס תחת קורת גג אחת, ולהיות 'חברים כל ישראל'?

משה: שאלה טובה שאלת. ואמנם בוודאי אין לכך תשובה חותכת לכאן או לכאן, וכל מקרה לגופו. אבל על פי ההגדרה שהבאתי לך מדברי ר' נתן אודות 'שלום הפרטי' ו'שלום הכללי' תוכל לקבל הגדרה מאוד יסודית בנושא.

מדבריו מובן, שאכן לפעמים אין ברירה אלא להסתפק ברמה של 'שלום הפרטי', דהיינו מצב של "אני לא מתערב לך ואתה לא מתערב לי", אבל גם זה צריך להיות מתוך 'שלום' ולא רק 'אי מחלוקת', דהיינו מתוך הבנה פנימית ועמוקה שאכן יש מקום לכל אחד בדרכו גם אם איננו מתערבים יחד, ומתוך כך יש בינינו שלום של אהבה עצמוה.

כאשר אכן הפער הוא גדול, אם זה מחמת הדרגה של קיום התורה או מחמת השינוי בסגנון ובאופי, אזי דווקא הקירוב הגדול עלול להביא מחלוקת, ואז עדיף לפעמים "לשמור מרחק" וזה השלום הטוב ביותר, שכל אחד ינהג לפי עניינו, אבל גם אז חשוב "לתת לשני את המקום לבד", ולדעת שלא כולם חייבים להיות כמוני, וזו התשובה לשאלתך.

אבל בוודאי שהדרגה השלמה והאמתית היא כאשר אכן נכללים זה בזה באהבה עצמוה, ואמנם לא תמיד זה אפשרי בכל כלל ישראל, אבל בכל חד במי ששייך יותר לסגנונו ודרגתו

האהבה שבין החברים, ושכל אחד ישתתף בצערו של חברו כמו אבר מאבריו ולהתפלל עבורו.

"ועל כל פנים אצלנו אנשי שלומנו אז, אהבתנו היתה כל כך חזקה אחד לחברו בבחינה הנוכח לעיל, וכשהיו רואים אחד את השני, ממש היו מחבקים ומנושקים זה לזה, ובפרט אנחנו החברים הנוכח לעיל, ממש היינו מחבקים ונושקים זה את זה, וזולגים עינינו דמעות מרוב אהבה וחבה, עד אשר היה קשה כמות אהבה, כי יותר נוח היה למות חס וחלילה, משיהיה נעשה פירוד בינינו חס וחלילה, וכמו שסבילי כל הזמן המניעות ויסורים בלי שיעור וערך, כמובא לעיל וכמו שיתבאר לקמן, העיקר היה כדי שלא להיפרד מרבנו ז"ל, ומאנשי שלומנו נ"י, והיינו מרגישים אחד את חברו כמו אבר מאבריו, וכמו נפש אחת ונשמה אחת.

וכן היינו מקשרים כל אחר מאנשי שלומנו ברבנו הקדוש בלי שעור וערך, והיינו מרגישים העליות והירידות של הצדיק, היינו כל הנעשה עם ענין רבנו ז"ל, הן לטוב אם היה נתגדל שם הצדיק בהדפסת איזה ספר, או על ידי תוספת נפש לקדושה וכדומה, היינו מרגישים השמחה יותר משהיו מרויחים אלפי אלפים, והן חס וחלילה אם היה איזה בוי (על ידי מתנגדי חס וחלילה), היה נוגע בנפשנו ממש יותר מכל מיני צער ויסורים, וכמובא בתורה ס"ו בליקוטי מוהר"ן "יהי פי שנים ברוחך" ע"ש, ועל כן באמת היה לנו תמימות ופשיטות בלי חכמות, והיינו מרגישים חיות ותענוג גדול מכל עובדא ועובדא, אשתו שזכינו אז לכל זה", עיין שם עוד.

יעקב: מדהים ומרגש. האם זה מה שמרגישים באומן בראש השנה?

משה: אכן, ועניין זה נוגע במיוחד בראש השנה, שרבינו קרא לזה 'קייבוץ', ואם כך אין המטרה רק להיות שם אלא להתקבץ יחד כל הנפשות הנמצאים שם, מתוך אהבה ושלום, פרטי או כללי, ועל ידי זה נעשים התיקונים בצורה הרבה יותר מושלמת.

יעקב: איך אפשר באמת להרגיש אהבה ושלום עם כאלו שאני כל כך שונה מהם בסגנון ובהנהגות ודעות וכדומה?

משה: בוודאי שיה עבודה, אבל זה לא דבר רחוק כל כך, כי צריך להתרגל לראות את חלק החיבור שבכל אחד ולא את חלק הפירוד, שהרי אם אדם יהיה במקום נידח שאין שום יהודי ואחרי כמה שנים יבוא שם איזה יהודי, כמה ישמח בו, גם אם הוא יהיה לא לפי סגנונו וקהילתו וכו' כי יש מספיק מכנה משותף, ואם כך, יש להסתכל תמיד על המכנה המשותף ולא על המפריד.

וכמו שמביא הרב מטשעהרין באחד מספריו [כמדומני בלשון חסידים או דרך חסידים] 'לא תשנא את אחיך בלבבך', שיש כאן "עצה", איך לא תשנא את אחיך, ע"י שתדע שבאמת "בלבבך", כי באמת גם הוא כמו הלב והרצון שלך אף אם זה בדרך אחרת קצת, וזה עיקר יסוד השלום, כי כל המחלוקת מתחילות כשנראה לאדם שהשני הוא הפוך ממנו וכדו', אבל כשמבין שבאמת כולם רוצים לעבוד את ה', רק שהוא חושב שכך היא הדרך, והוא חושב שכך הוא הדרך, אבל המטרה של כולם היא אחת, רק שגם הוא "בלבבך", וממילא אין לך מה לשנוא אותו.

טעימה מתורת מוהר"ן על הנושא

קירוב רחוקים - שלום

אחר. וזה שפארו רבותינו, זכרונם לברכה (בראשית רבה פרק ל"ח): "חברו עצבים אפריים הנח לו" (הושע ד), 'שקפיש שלום בין ישראל, אפלו עובדין עבודה זרה מוחלין להם'. אבל "חלק לבם, עתה אשמו" (שם י). פי על ידי הפחלקת פאין פפירות פנ"ל, וכל אחד אוחז ב'דעתו, מאחר שאינם פאים ומתעדיים יחד, ל'דבר אחד עם חברו להפכו ל'דעתו. ואפלו יבואו יחד וידברו זה עם זה, לא ישבו מ'דעתו, מ'תמת הנצחון של הפחלקת. אבל פ'ש'ש שלום, אפלו עובדין עבודה זרה מוחלין להם. פי על ידי השלום, פ'ודאי י'בטל עבודה זרה והאפיקורסות שיש ל'כל אחד מהם, על ידי ש'דברו זה עם זה, ו'שבו זה את זה מ'דעותיו הרעות והפפירות. ו'ודאי יבואו לאמנה

המשך בעמוד הבא <<<

בית היין

על ידי שלום - יכולים לקרב אל האמת

פי למ'ש' את פל העולם לעבדותו ו'עבדו ש'כם אחד, ו'כלם יש'ליכו אלי'י פ'ספס ו'הקבם ו'יתפ'לו אל השם יתברך ל'בד, זה ה'דבר נ'עשה בכל דור ודור ל'פי השלום ש'בדור. פי על ידי השלום ש'יש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על ידי זה מש'ליך כל איש את ש'קר אלי'י פ'ספו, ו'מקרב את עצמו להאמת. (ליקוטי מוהר"ן סימן כז)

על ידי שלום - מבטלים כפירה ואפיקורסות

וגם על ידי השלום ש'יש בין ישראל, בין אחד לחברו, ו'נתפ'ליו האפיקורסות, פ'מבאר פ'מקום

אומן ראש השנה

בכל שנה, בהתקרב ראש השנה, המושג 'אומן' תופס את הכותרות. השנה, בשונה מכל שנה אחרת, הוא תפס את 'כל' הכותרות, בארץ ובעולם, אצל חרדים דתיים, חילונים ואף גוים. כולם כולם, ללא יוצא מן הכלל, עסוקים סביב הנושא 'אומן ראש השנה'.

אלו בשלהם, ואנו בשלנו. גם אצלנו, העיסוק בנושא הכל-כך מרכזי הזה, לבש פנים חדשות. בעוד כל שנה, אנו עסוקים בלבריא כמה שיותר נפשיות, ולהציג בפניהם את גודל העניין, השנה, אף אחד אינו בטוח על עצמו. והשאלות מרחפות בחלל ומנקרות בלב, ואינן עצומות מנוחה.

לסובת ציבור הקוראים, ננסה לעשות סדר בנושא. להעלות את השאלות המנקרות, גם אם לא אצל כולם, ולהבהיר את מה שדורש הבהרה, ואידך זיל גמור.

א. האם הנסיעה חייבת להתבצע בכל שנה ובכל מצב? ומה יקרה אם שנה אחת 'נדלג'?

ראשית, שאלה זו באמת איננה חדשה כל כך, כי גם בכל שנה היא מתעוררת באופן פרטי כאשר יש איזה אירוע שנמשך בו זמנית עם הנסיעה הזו, שאז עולה המחשבה אולי הפעם לא צריך, ורק שהשנה הזו הופיע בצורה של וירוס הקורונה ובצורה ציבורית וכללית יותר.

והתשובה על זה נחלקת לשניים: התשובה הרשמית והתשובה האמתית. בצורה רשמית, הכלל הוא שכאשר אדם שואל על מסירות נפש, צריך להורות לו שלא לעשות, כמו שאמר רבינו. ולכן הוא בעצמו לפעמים הורה לאנשים ששאלו אותו, שלא להגיע אליו לראש השנה. אבל התשובה האמתית היא, כאשר מבינים את המשמעות של הקיבוץ בראש השנה, ולומדים את הלשונות הנדירים שרבינו אמר על כך, אמורים להבין שאין דבר שעומד כנגד זה, ומלבד פיקוח נפש 1/או עבירות חלילה, אין שום דבר שמצדיק הימנעות מהנסיעה.

והרעיון בקצרה הוא: הנסיעה לאומן, איננו טקס דתי רשמי, ואפילו לא כמו הילולא או עליה לציון של צדיק, אלא משהו עכשווי וחי. וכשם שכל אחד מבין שאי אפשר לדלג שנה אחת על 'ראש השנה' ויהי מה, כך למי שמבין, אי אפשר לדלג על הנסיעה, כי שם אכן קורה ה'ראש השנה', וכפי שאמר ר' נתן 'כל העולם צועק המלך אבל ההתכרה היא באומן'.

המשל הכי קרוב לזה היא עליה לרגל. כל יהודי מבין שאילו בית המקדש היה קיים, לא היינו מדלגים על העלייה לרגל מחמת הקורונה, כי לא מדובר בטקס אלא מדרגה של חיות והיית' החיים של ראש השנה, ומשם אנו שואבים כח וחיות רוחניים וממלאים את הסוללה, ואם כן איל אפשר לדלג על זה. והנמשל אינו רחוק כלל, ואין כאן המקום להרחיב בזה, אך כל מי שהיה פעם באומן, ידע שאכן כך הם פני הדברים.

ב. האם המצב הקיים אינו מוגדר כפיקוח נפש, שדוחה את כל התורה? ואם כן, מי מתיר להסתכן ולסכן אחרים ולנסוע למרות הכל?

מי ששומע בימים האחרונים את אלו שמסתכלים על הדבר באופן פסימי, והואה את המתווה שחיכנו, מבין באמת שהסיכון הוא ממש אפסי, אחרי שכל הנוסעים עוברים שני בדיקות קורונה, אחת בכניסה לאוקרינה, והשנית בחזור לארץ, ומי שיוצא חיובי, הוא הרי נכנס לבידוד, ואם כן, איפה נשאר כאן משהו מסוכן?? ואלא מוא, אולי יפרו את המתווה? הרי פה בארץ אלפים רבים אינם שומרים כלל על ההנחיות בחופי הים ובמקומות ביולי וכדו'. הכלל שהמבצע היום בכל העולם הוא שווה לחלוטין. ובמקרה של אומן הוא עוד יותר טוב, אחרי כל העלחום שעשו והאכיפה שרוצים לעשות.

ג. האם ואין ניתן לנסוע השנה, כאשר הרשויות מערימים כל כך הרבה קשיים, ומנסים בכל כוחם למנוע זאת?

שאלה זו אין תשובה ודאית בשום שנה, הרצונות והכיסופים והתפילות הם עיקר מה שמביא את האדם לרבינו בלב ונפש, [כי יש שבאים בגופם, אבל כשכבר מגיעים היצר הרע על כל מבלבל, עד שלבם בל עינים, כמבואר בליקוטי מוהר"ן (תינאי סימן מו)] על כן החשוב מהכל זה הגברת הרצונות לקיים את דברי הצדיק כפשוטו על אף שאיננו מבינים.

סיפור התקרבותו של אברך בן עליה, ממשפחה מיוחסת וחשובה, בעיר בני ברק

הרקע:

נולדתי למשפחה ליטאית חשובה בעיר בני ברק, אני צאצא לראשי ישיבות ומשגיחים ידועים מליטא שלפני השואה. בבחרותי למדתי בישיבה ליטאית מוכרת, ולאחר מכן נישאתי לרעייתי 'חיה', אף היא ממשפחה חשובה של אנשי חינוך ידועים, וב"ה כבר נולדו לנו כמה ילדים כ"י.

כבחור, הייתי מתמיד גדול שממלא את היום בלימוד, וגם הייתי מאוד רוחני. הייתי לוקח בכל תקופה ספר מוסר אחר והייתי דבוק בו כל הזמן. וכך גם המשכתי לאחר נישואי. אך במשך הזמן, למרות כל זה, התחלתי להרגיש מבפנים הרגשה של מנותק וחסר שייכות, כאילו מבחוץ קורים המון דברים, אבל מבפנים כלום.

החינוך הישיבתי להקריב את החיים על מנת להתעלות בתורה וברוחניות, שהייתה עבורי 'הבנין' ללמוד ולהתפלל כדבעי, היא בעצמה הייתה עבורי הדחיפה מטה במדרון התלות של הרגשת הניתוק וחוסר השייכות.

הרגשתי כמו כדור יו-יו... לרגע א' מתעלה לרוחניות בעקבות הלימוד או התפילה, וברגע השני נופל ממדרגתי בעקבות העיסוק במטלות הפשוטות של ענייני העולם הזה, וככל שחוויתי את זה שוב ושוב, כך הלכה הרגשה זו והעמיקה עד לתחושת ניכור מוחלט.

ההיכרות עם ברסלב:

כשבע שנים לאחר נישואי, מישהי הביאה לאשתי את הספרים 'אני רוצה להיות' ו'מילים טובות' של הסופרת 'חיה הרצברג' שפותחת ומכירה לאדם הרבה רבדים בנפש. אשתי התחילה לחיות עם הכלים שהיא נותנת ונהנתה מאד. היא שיתפה אותי בהם, מבלי שידענו שהדברים מיוסדים על תורת ברסלב, והרגשתי שזה פותח לי את הלב, וגורם לכמה 'סוויצ'ים' בתחושות ובחשיבה.

באותה תקופה היו כמה שמחות משפחתיות רצופות. במהלכן פגשתי בן משפחה שהיה לי אתו היכרות קרובה היות ששנות גדילתנו היו שנים חופפות כמעט, והבחנתי שנפשו מליאה מאד בפנימיות, חיות ושמחה, בחיים ובעבודת ה', שאמנם לא ניכרים חיצוניות אבל מתבטאים היטב בדיבוריו.

מששאלתי אותו לפשר הענין, סימן לי בידו: חס! וכשמצא את ההזדמנות יצא איתי: מחוץ לאולם, אמרתי לו 'מאיפה יש לך את זה?' והוא אמר לי בשקט: 'הסיפור שלי זה טרף - ברסלב!!' התגובה החריפה שלי מיהרה לבוא: 'אם כדי להרגיש חיות וקירבה עם ה' צריך טרף, מהיום אני אוכל רק טרף...' בצחוק כמובן.

בחזור הביתה, סיפרתי לאשתי שמיהרה לבקש שאבקש ממנו ללמוד אותי...

לימוד הספרים:

חזרתי אליו, והוא פנה לחבר שגר בקרבת מגוריי בבקשה שילמד איתי, החבר נענה בחיוב אלא שבכל פעם שהגיע הזמן שסוכם

ללמוד, בדיקו צץ לו איזה עיכוב, בכל שבוע בעיה חדשה. כך היה במשך שלשה חודשים, שבסופם התברר לי שהוא פשוט פוחד שמה יתגלה למי מבני משפחתי כי ידו בענין, ומצא דרך להתחמק באלגנטיות.

אשתי שכבר החליטה כי מה שהועיל לאותו בן משפחה, הוא משהו שיכול להוביל את האדם לחיים מאושרים, לחצה עלי שוב ושוב למצוא מישהו אחר שילמד איתי, ענית: 'את רואה שזה לא מתקדם, סימן שה' לא רוצה, מי אמר שברסלב זה דרך נכונה'.

אך באסרו חג פסח היא ממש ישבה לי על הווריד, וכדי שהוא לא יתפוצץ... חזרתי והתקשרתי שוב לאותו בן משפחה, שבהשגחה נפלאה היה עם גיסו - מקורב עוד מלפניו, הם היו שניהם בחזור מהתבודדות בשדה, אותו גיס התקשר לחבר, וביקש ממנו ללמוד אתי והוא הסכים.

במפגש הראשון לא עזבתיו במשך ארבע שעות!... לא הייתי מסוגל להפסיק ללקק דבש... למדנו יחד ליקוטי הלכות הלכות ככור בהמה טהורה. באותו שבוע גם הלכתי לשמוע את ר' אברהם יצחק כרמל וצוק"ל שבדיק פתר נקודה ביהדות שהציקה לי מאד, דבר שגרם לי להרגיש שלרבינו יש את הפתרונות לשאלות הרוחניות שלי.

התקשרות:

קבעתי עם החבר הנ"ל לימוד פעם בשבוע ליקוטי מוהר"ן עם המפרשים היסודיים: ביאור הליקוטים, פרפראות לחכמה, וליקוטי הלכות על התורה הנלמדת. כמו כן, בכל ליל שבת ומוצאי שבת הייתי לומד עם אשתי איזה תורה בליקוטי מוהר"ן, למרות שלא הבנו, היינו יוצאים מלימוד זה מלאי אנרגיות וחיות שנתן לנו טעם לכל השבוע.

הלימוד היה פורה ומחבר מאד, אך ענין אחד מאד הציק לי: ההתקשרות לצדיק. את רבינו כבר הערכת מאד. התורות שלו באמת נפלאות, ורואים שהוא היה גאון בקנה מידה עולמי... אבל כשר' נתן מסביר בשפה כל כך ברורה ונהירה, איזה ענין בדרכי התורה, תמיד, אבל תמיד, הוא גם מוצא לנכון להוסיף ולתקוע נעץ 'שהכל מכח הצדיק' וכו' וכו'. זה הרגיו אתי והרגשתי ממש תחושת חנק בגרון, למה לקלקל את ההסבר היפה והמנניח את הדעת כל כך.

אותו אברך לא ידע איך להתמודד עם הקושי, ושלה אותי למקורב ליטאי מבוגר, שהסביר לי קצת את הענין בשילוב מקורות, אך דעתי לא נרגעה. בין הדברים אמר לי אותו מקורב, שמטרת ההתקרבות לברסלב איננה בשביל להוסיף לרשימת המצוות שלי עוד כמה מצוות כמו חצות התבודדות וראש השנה באומן, אלא כדי לקבל חיות ותחושת שייכות לה' ולתורתו, ובשביל זה צריך התקשרות לצדיק.

אומן ראש השנה:

בחסדי ה' עלי, למרות שלא הספקתי לשמוע

על הפרק

רבי נחמן מברסלב זצ"ל סיפר סיפור על מלך שיצא עם הפמליה שלו למסע של ציד, בילוי שהיה מקובל בימים ההם. בשלב מסוים המלך הרגיש שדי לו מכלל ההמולה, והוא רוצה קצת שקט. הוא ציווה על השרים להישאר במקומם, עוב את הפמליה, ונכנס בגפו לעובי היער, לשקט ולשלווה.

פתאום הוא שמע מרחוק הדים של ניגון ששבה את ליבו, והתחיל לפסוע בין העצים בעקבות הצלילים, מנסה לשמוע יותר. הוא התקדם עוד ועוד עד שנגלה לעיניו רועה צאן עם כבשים וחליל, והרועה מחלל נעימה נפלאה. הרועה שהבחין במלך עומד וצופה בו נבהל, אך המלך הרגיע אותו ורק ביקש לשמוע שוב את הניגון מתחילתו.

אחרי פעמים אחדות נשמעו קולותיהם של השרים המחפשים אחרי המלך והוא נפרד מן הרועה בתודה: "הניגון שלך הוא הניגון המדהים ביותר ששמעתי מימי. אני כבר יודע אותו כעת ולוקח אותו איתי. תודה לך!"

הערב ירד, המלך ושריו שבו אל הארמון. המלך עלה על יצועו, ומיד עם שחר הוא פקח עיניו וזכר - אתמול היה ציד. היה רועה. היה ניגון. מהו הניגון?

אופס. הוא לא זכר את הניגון.

הוא ניסה להיזכר. התרכז בכל כוחו. כלום לא עזר. המנגינה נגנזה באחד מתאי המוח יותר רחוקים והוא לא הצליח לדלות אותה משם בשום אופן.

המלך נעשה מוטרד מאוד. הוא אהב כל כך את הניגון הזה והניגון חמק ממנו. הוא הרגיש החמצה גדולה.

שרי המלוכה שהבחינו שהמלך מוטרד שאלו אותו, "המלך, למה נפל פניך?" והמלך סיפר להם על הניגון המדהים שאתמול שמע והיום שכח וכמה זה אכפת לו.

אמרו לו השרים: "לא קרה כלום. אנחנו יודעים איפה היינו אתמול. נשלח שליחים לאזור ההוא של היער, נאסוף את כל הרועים שנמצא שם, נביא אותם לארמון, נבקש מכל רועה לחלל את הניגון שלו, ואתה תקשיב לכולם עד שתמצא את הניגון שלך".

הרעיון מצא חן בעיני המלך ומיד נשלחו שליחים לבצע אותו. מאוד מהר הגיעה לארמון שיריה של רועים, כל רועה עם החליל שלו, והם התחילו לנגן בפני המלך. הראשון לא, השני לא, השלישי גם לא. אבל בסופו של דבר נמצא הרועה הנכון עם הניגון האבוד לפני המלך אורו.

את זה רציתי

חיים שלמים אנחנו הולכות ומחפשות את הניגון שלנו.

יש בלב שלנו ניגון שמבקש - "בבקשה תדברו אליי במילים שעושות לי טוב, במילים שנותנות לי יד ואומרות: 'בואי. בטח שאת שייכת!' וגם אם אני מתכווצת ואומרת: 'לא. אני לא יודעת אם עמדתי בקבלות של ראש השנה כי אני לא זוכרת איזה קבלות הן הן' וְ אומרות לי: 'בכל זאת! בואי!' ואם אני נבהלת ומסבירה: 'לא. אבל אני נורא צורחת על הילדים לפעמים וצריך לסגור את החלונות...' הן מתעקשות: 'לא נורא! בואי! את הילדה שלו! אין לו אף אחת כמות! אותך הוא אוהב! אותך הוא רוצה! לא אי פעם כשתהיי צדיקה מתוקנת. גם עכשיו. כבר עכשיו. את שלו. בואי!'

חיים שלמים אני מחכה שמישהו יגיש אליי, ירים לי את הסנטר ויסתכל לי לעיניים. חיים שלמים אני מחכה לניגון שלי.

צריך לזכור את המלך והרועה, צריך לזכור שיש לנו ניגון מיוחד שפותח את הלב. כבר ידענו אותו ושכחנו. כשנמצא, נדע ונזהה.

הניגון האבוד

קילומטרים מסביב לשולחן

חברה סיפרה לי שהיא עברה לדירה חדשה, והשולחן שם הוא לא שולחן נייד אלא פלטה שיוצאת מתוך השיש. כך, לדעת המעצב שהם לקחו, ניצול המקום הוא מקסימלי. ויזואלית, שולחן משיש הוא דבר נחמד, אבל רק כשהתחילו החיים בבית החדש, גילתה החברה שלי את הצד השני של השולחן היצוק: אי אפשר להזיז אותו ולחתוך לה דרך מעבר, כל הזמן צריך לעשות הקפות סביבו, על כל סוכר וניל היא רצה מרחקים...

היא מתארת: "באחד הימים ישבתי וחשבתי שהייתי רוצה שהמעצב יבוא לכאן ויראה את המשמעות המעשית של הרעיון שלו. כמה צעידה רגלית הוא דורש ממני, האם הביא את הנקודה הזאת מראש? האם ידע ששולחן משיש אומר קילומטרים של פטרולים סביב סביב? אם היו שמים לי מד מרחק הוא היה חושף מרחק מדהים שאני צועדת ברגל רק בתוך המטבח שלי, רק בגלל השולחן שלי!"

בתחילה היא חשבה על המעצב, משם היא המשיכה במחשבה על מד הקילומטר שימדוד את סיבובי האינסופיים במטבח, ומשם עלה בדעתה שבכלל היה מעניין אם היו מצמידים לנו איזשהו חישן-מומד ומודדים את כל הפעולות שאנחנו עושות במשך היום. יהיה מאוד מעניין לראות פלט כזה בסופו של יום; כל הפעמים שהתכופנו, כל הפעמים שהזדקפנו, כל הפעמים שברכנו, כל המילים שאמרנו, כל השאלות שענינו...

היה מאוד מעניין אם היו מודדים לנו את העשייה הזאת ואז נותנים לנו פלט. אפשר אפילו למיין ולסדר את האינפורמציה בתוכנה מיוחדת שקודם כל עושה 'למחוק' לכל הדברים הלא טובים, (בזמן שהיא מוחקת את מבקשת סליחה מהשם ואז הם נמחקים גם למעלה) וכשהיא נשארת עם הדברים הטובים היא מתחילה לבדוק אותם, לקטלג, למיין ולמנות: המילים הטובות, החיובים, ההשתדלויות, החסדים, הרצונות... המון!

מי אמר?

ככל שהיא הלכה עם המחשבה הזאת היא ממש התלהבה.

אבל אז המשיכה המחשבה בתוכה לאמור: בעצם, יש כבר מד כזה! מה, לא מצלמים אותנו כל הזמן? לא מודדים אותנו כל הזמן? הרי כתוב במפורש, "עין רואה, אוזן שומעת, וכל מעשיך בספר נכתבים..."

טססטסט. כאילו הכניס לה מישהו סיכה לבלון התנדף פתאום כל האוויר המבודח והמתפעל שלה. ברגע שהציטוט הזה עלה בה, נהיה לה לא טוב. העליזות של קודם הפכה למועקה. כי "עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים" הוא ציטוט ממחלקת המפחידים, לא ממחלקת המעודדים. ככה זה.

כשהיא קלטה את המהפך שחל בתחושה שלה ברגע שהציטוט הזה נכנס לתמונה, היא כאילו התעוררה מאיזו שינה ומשהו בה התקומם ומרד. למה? מי אמר!!! מי אמר ש"עין רואה ואוזן שומעת וכל מעשיך בספר נכתבים" זה לא הדיבור הכי מעודד שאומר, תקשיבי, אני כל הזמן עוקב אחריך במבט הכי מתפעל בעולם. אני כל הזמן סופר את כל הטוב שלך, כל ההילומים שאת זורעת על סביבותייך, כל החסדים והמצוות האינסופיות. אני חייב להפעיל עין אלוהית שתראה ואזון אלוהית שתשמע כי את עושה כל כך הרבה טוב,

ש'מונה' אנושי לא יוכל להכיל. אבל המכשירים שלי לא מפספסים... המכשירים שלי מכילים אינסוף ותמיד יהיה בהם מקום לעוד ועוד מתיקות שלך, עוד ועוד נתינה, עוד ועוד חסד, עוד ועוד אהבה... והכי המון - עוד ועוד תקווה וגעגועים ורצון לטוב, לקשר, להתקרבות, לצמיחה...

למה כל כך ברור לנו שהכוונה רק לרע? מי אמר??

זה לא יאמן כמה מתוחכם היצר הרע, איך הוא עוכר לנו את הרשתית המוחית והלבבית מיד בילדות, באופן שכל מה ששמענו, קיבל אוטומטית את הגוון המלחיץ שלו, המעיק והמקטין!

באותו עניין שאלתי את עצמי באחד הימים, למה אנחנו תמיד לוקחים את הדיבור של הו"ל על כך שאדם צריך להזכיר לעצמו את 'עלמא דאתי', העולם הבא, למקום שאומר: תקשיבי, מה זה משנה מה יש לך ומה אין לך, אם קנית או לא קנית, אם את אוהבת את מראה הסלון שלך או ממש רוצה כבר להחליף אותו, תזכרי את העולם הבא... בסוף כולנו מתיים!

אולי זה אכן אחד הפירושים, אבל מי אמר שאין בהזכרות הזאת גם דיבור על דרך החיוב והאהבה, תזכורת מלאה אנרגיה טובה, משהו כמו: מתוקה, תזכירי לעצמך כל בוקר מחדש, שאת הרבה הרבה יותר גדולה ומופלאה מכפי שאת רואה בעיניים האנושיות שלך. תפתחי את המחשבה שלך, תני למוח שלך לגדול הרבה מעבר לעולם הקטן הזה, שמסתיר לך את הרוב... תחשבי על העולם הבא. איך התחלת פעם ותמשיכי תמיד, איך את הרבה יותר גדולה ממה שאת מצליחה להרגיש, איך המעשים שלך פי מיליון יותר משמעותיים ממה שאת יכולה לדמיין, איך את נראית בתמונה של עולם האמת, אישה ואמא יהודייה אף על פי כן ולמרות הכל, בתוך דור שבור ומרוסק של עקבתא כל כך חונקת...

כל מה שעוד לא עשית

את קמה בבוקר וכל מה שאת רוצה זה רק להמשיך לישון. את כזאת עייפה ואין לך עוד כוח, ולא התמודדת עם זה ולא פתרת את ההוא.

בסדר. אבל תזכירי לעצמך את העולם הבא. תזכירי לעצמך מה את שווה באמת. תזכירי לעצמך את כל המצוות שלך, את כל החסכוניות שלך, את כל המלאכים הטובים, את כל האבנים בבית המקדש, את ה"מטבע תננה לי אימא של עשר אגורות" ששמת בצדקה... תיישבי רגע את דעתך על עולם האמת ואל תאמיני רק לעולם השקר.

העולם הזה משקר לך שאת בעיקר מה שעוד לא עשית. זאת תמיד השפה שלו. את מה שעשית את שוכחת ברגע. אין לזה רישום בכלל. מי מסתכלת על כל החיסונים שהיא כבר חיסנה? מסתכלים על החיסונים שעוד לא חיסנו. ברור. כל מה שעוד לא עשינו, כל הילדים שעוד מטרידים אותנו, כל אסיפות ההורים שיצאנו מהם כבד... עליהם מסתכלים. הטוב כמעט לא נספג. הוא כאילו נבלע באיזה בור מוגנטי שחור. זה נקרא עולם השקר, שאנחנו מייחסות כל כך הרבה מקום ומחשבה ומועקה ומשקל למה שלא.

באים הו"ל ואומרים לי, "תזכירי לעצמך את עולם האמת". ואני נבהלת, "די ד, אתם מתכוונים שאני אמות? לא בא לי". מי אמר שלזה הכוונה?

אנחנו צריכים לקחת את התפילה של משה רבנו ולהתפלל אותה מחדש: ריבונו של עולם, עשה ממור מתוק. את כל מה שהרחיק אותי ממך תסביר לי עוד פעם באופן המקרב, בכל מה שהקטין אותי תמצא לי את השיבוש, בכל מקום שאני נמצאת, תלחש לי אין ייאוש. תפדה אותי פדיון שבויים, ריבונו של עולם, כי נגמר לי האוויר ואני כבר לא יכולה.

נקודה למחשבה

רוצים גאולה? כן!

אנחנו רוצים גאולה!

ובאותה מדה - גם פוחדים ממנה.

"אין בין דוד בא, עד שיבקשו ישראל שלשה דברים; מלכות ה', מלכות בית דוד, ובית המקדש". נו, מתי זה יקרה?

כל עוד החיים זרמו, הגאולה נותרה מושג של הסיפור, שנועד רק למי שיש כמה דקות מיותרות אחרי התפילה. 'גאולה' היה נשמע כמו סיסמא שיהודי מאמין אמנם צריך מידי פעם להזכיר אותה, אבל לא משהו באמת מעשי, וגם לא בטוח משהו שבאמת רוצים, כי למה לעצור את השגרה ואת החיים הזורמים, עדיף מה שיש וזהו.

ברגע שהעולם נעצר, 'הגאולה' יצאה מהסיפור וגם מהבית כנסת, והתחילה ללבוש מימדים יותר מוחשיים, וגם פחות מפחידים. אם הקורונה מובילה אותנו לגאולה - אז כבר הכל מובן, והכל שווה. הגאולה פתאום קבלה צבעים של 'אלפיים ועשרים', ולא רק משהו מגליציה והונגריה, או מ'הספרים הקדושים'.

מה בעצם יקרה בגאולה?

האם השמים יהיו בצבע אחר, והאם נפסיק לאכול עגבניות או הערינג? האם לא יהיו מכוניות, וגם לא דולרים? והאם כולם ילכו עם שטריומל או ספודיק או פראק, או שאף אחד לא ילבש את זה?

שאלות אלו ועוד הרבה אחרות שאנחנו לא מועזים ממש לשאול, מבטאות איזשהו פחד מהגאולה, שמקנן איפשהו בלב, מחמת איזה דמיון שהגאולה תחזיר אותנו ארבעת אלפים שנה אחורה, לחיים של טרום נח והמבול.

אז זהו שלא. רבי נתן מגלה בפירוש, שהעולם יהיה אותו עולם. אותם צבעים ואתם אנשים, אפילו עם אותו יצר הרע, אלא שיהיה עולם של 'דעת', שבו אנשים יידעו איך לחיות את החיים הללו, ולא רק איך לברוח מהם.

אם נרצה, הגאולה היא בסך הכל התנהלות עולמית של 'קורונה' - רק בלי הקורונה.

מה בסך הכל קרה בתקופה זו, הקצרה מאד אבל נדמית יותר מאלף שנה? העולם למד שלשה דברים.

א. העולם שחשב שהוא 'כל יודע' ו'כל יכול', גילה פתאום שיש וירוס אחד פצפון ופרימיטיבי לחלוטין, שלא מתחשב בכל 'הידע' ו'היכולת' הענקית שלו. ופתאום, המנהיגים הגדולים מועזים לומר 'אנחנו לא יודעים מה יהיה'. הגילוי הזה נקרא 'מלכות ה'.

ב. העולם שחשב שהכל תלוי בבחירות ופוליטיקה, וכל מה שאתה צריך כדי להיות מסודר, הוא עוד כמה מנדטים וקשרים - גילה פתאום שזה לא ממש כך, וכנראה המדינה והפוליטיקה לא כאלו 'ידידותיים', ואולי היינו רוצים משהו קצת יותר טוב... הגילוי הזה נקרא 'מלכות בית דוד'.

ג. העולם שהתרגל למערכת מסודרת של יהדות; מקוואות ובתי כנסת, תלמודי תורה ויישובות, קהילות וטישים ענקיים - גילה פתאום שיש משהו הרבה יותר פנימי, שמצד אחד מצליח להסתדר בלי כל אלו, ומצד שני מתגעגע למשהו הרבה יותר. והגילוי הזה נקרא 'בית המקדש'.

אז הגאולה התחילה כבר. ואם רק לא נתפתה לחזור לשגרה הממכרת, אלא נמשיך להתעקש שאנחנו רוצים, ולגמרי, את מלכות ה', מלכות בית דוד, ובית המקדש - ולא רק איזה 'טועמיה' אלא בהופעה מלאה - למה שזה לא יקרה?

מה בקשתך?

לקראת הנאמנות והיקרות שלום וברכה.

שלא כהרגל לא אענה היום תשובה לשאלה שהופנתה לעלון, אלא אשתף אתכם בשיחה מטלטלת שהייתה לי עם רבנית חשובה מבני ברק, שיחה שהסעירה אותי מאד.

"תראי" אמרה לי, "בגל הראשון ערב פסח היה לנו קשה מאד, בעלי ואני היינו ספונים בבית ליל הסדר לבד, בעלי כבר ששים שנה לא החסיר כמעט יום אחד מללכת ליישיבה, עכשיו הוא נמצא בבית יותר מחודשיים. ב"ה הוא לומד כל היום, אבל חסרה לו אווירה הישיבה כאוויר לנשימה, נולדו נכדים ואנחנו לא השתתפנו בבית, בכל זאת חיזקתי את עצמי באמונה, שזה כפרת עוונות והנה הגאולה קרובה, וקול התפילה והתורה יישמע מחדש.

"אבל עכשיו בגל השני נשברתי לגמרי, אני מרגישה שהקב"ה מעניש אותנו, ובעונותינו הרבים הסטרא אחרא התלבשה על עולם התורה. יש ישיבות שבכלל לא התחילו זמן קצין, התורה מתפוררת, בחורים מסתובבים, התפילה בחוץ, הכל רעוע, אין תורה, אין יראת שמים, אין שום יציבות".

"אני כבר לא מדברת" היא הוסיפה, "על בעיות כלכליות של כולם ושל משפחתנו הענפה, לא מדברת על פחדים ועל חרדות וכו', אני רק שואלת מה יהיה עם התורה הקדושה?" היא דברה מדם לבה, דמעות עלו לי בעיניים, נוכח הייאוש הקשה שעקם מגרונה, והתחושה שה' עומד ומכה בנו, שעלה מדבריה.

עמוד חדש

חיפשתי תשובה עבורה ועוד יותר עבורי, תשובה שמבוססת על משנתו של מוהר"ן מברסלב, ואת התשובה בהרחבה אענה לכם ולי עכשיו.

הפסוק אומר "בא חבקוק והעמידן על אחת, וצדיק באמונתו יחיה", חבקוק מתאר לנו מה יקרה ערב הגאולה. אנחנו יודעים שהעולם שעומד על שלשה יסודות: תורה, עבודה, וגמילות חסדים. והוא בא ומספר לנו שיגיעו ימים בהם ימוטו מוסדות תבל, והעמודים הללו יתערערו, ואז, הדרך היחידה להינצל ממכלול הפחד וחוסר הוודאות תהיה "צדיק באמונתו יחיה" - לחזק עמוד אחד וכביכול חדש: עמוד האמונה.

במצב של טרום הגאולה, נדרש מאתנו רק דבר אחד: אמונה מוחלטת בו 'יתברך', לענוב את כל המושכות ולהחזיר אותם לו 'יתברך'. היינו רגילות לשלוח את הבנים והבנות למוסדות של תורה ויראת שמים, הבעלי שלנו הלכו לכוללים ולהפצת תורה ויראה, הכל היה מסודר, זה היה קשה קצת ואולי הרבה, אבל יציב, והנה הכל הפך להיות לא יציב.

זה הזמן להבין, שגם ברוחניות יש מושג של "כוחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה", אמנם בדקות, לא כמו בגשמיות שרודפים אחר הממון והשררה, אבל הרגשה כלשהי שאני עמל ויגע ועושה ומשתדל עד כלות הכוחות, ואז זוכה אכן לחיי תורה ומשפחה יציבים. וזה הזמן בו אנו נדרשים לוותר על ההרגשה הזאת.

הקושי העיקרי של אדם הוא להיות מטוטל ומבולבל, ולא יודע מה לעשות וגם אין לו מה לעשות, זה נסיון חדש וקשה, ובמצב כזה אין ברירה אלא להשליך עצמנו 'ברוחניות' על ה' 'יתברך'. כמובן שצריך השתדלות מסוימת לשמור על מסגרת התורה והתפילה, ובעיקר לצעוק ולהתפלל על כך, אבל אחר כך צריך ביטחון והשלכה גמורה על ה' 'יתברך', גם על דברים רוחניים.

הכנה לגאולה

זוהי המטרה השורשית והפנימית של המגיפה הזאת ח"ו, להכין אותנו לגאולה הקרובה שאז מלכות ה' תהיה גלויה, וכולנו נכריז כי לה' המלוכה. אי אפשר לענוב בבת אחת עולם מסודר ויציב ברוחניות וגשמיות, ולעבור לעולם מוחלט שאין בו בחירה ואין עוד מלבדו.

בשביל זה הקב"ה נותן לנו עכשיו לחוות את זה מקרוב, להכין כלים ליום הגדול והנורא שקרב אלינו, ומקרב אותנו להבנה חושית של התגלות הפסוק "ראו כי אני הוא ואין אלוקים עמדי", ומפרש רש"י "אין מי שימחה בעדי", כלומר אין שום כח שיכול לעמוד נגדי, לא רפואה, לא פסיכולוגיה, ולא סטטיסטיקה, אלא "מחצתי ואני ארפא", אני אקבע מי ידבק ומי לא, אפילו

הרבנית ד. קרשבוים - בתו של הגדול ר' יעקב גלינסקי זצ"ל

באותה משפחה, כמובן שצריך שמירה מסוימת לא להזיק לי ולאחרים, אבל את עיקר הכח להשקיע באמונה ולא במסכה. הבידוד שנראה ואכן הוא כל כך קשה, ישנם שתיארו אותו כזמן התעלות רוחנית, בעיקר לאנשים שתמיד יכלו לעשות הכל ולהסתדר לבד, ועכשיו כל כך תלויים בחסדי אחרים, זה הביא אותם ליותר ענווה ותלות בידו.

עיקר המבט שלנו צריך להיות מבט של תקווה, שמחה ואמונה, להאמין ברוצנו של ה' להיטיב לברואיו ולקרבת גאולתנו, ולהכין אותנו לזמן הנפלא והמיוחד הזה, להאמין ברחמנותו של ה' על כל בראיו ועל רצונו להיטיב אתנו כפי שאנחנו. אנו אומרות בתפילה "המחדש בטובו בכל יום מעשה בראשית".

בניין חדש

את כל זה אמרתי לאותה רבנית, וגם סיפרתי לה את דבריו של הרב עזריאל טאובר זצ"ל. הוא היה ילד קטן ניצול שואה שהגר לארה"ב, ויום אחד הוא ראה איך שהולכים להרוס בנין גדול בן 30 קומות. כולם נחרדו מהפצע הגדול הזה, איך הורסים בנין כזה גדול, עד שהסבירו להם שכאן הולכים לבנות את 'בנייני התאומים', ובשביל זה הורסים 30 קומות כדי לבנות 110 קומות. ואז הוא הבין למפרע, שגם השואה הייתה אמנם כמו הרס של 30 קומות, אבל המטרה היא לבנות בניין יותר גדול ויותר חזק ויותר יפה. וכך גם כעת, הקב"ה הורס לנו את הקיים עכשיו כדי לבנות יסודות נצחיים לגאולה הקרובה.

כשטיטוס נכנס לבית המקדש וטינף את קודש הקדשים, היו כולם בטוחים שתיפך ומיד הוא ינוק בשמים ריבוא מלאכים (כמובן בקינות) אבל הקב"ה בחר לא להניקם בו באמצעים בומבסטיים אלא ביתוש קטן, וכך גם הוירוס הקטן שמצליח לבלבל עולם שלם ובתוכם גם אותנו המאמינים בו 'יתברך'. אז זה מה שה' רוצה מאתנו, לסמוך עליו. ולשמח אתו, לנשום עמוק ולהירגע מכל הפחד שהרחוקים מהתורה מאיימים עלינו, לא לפחד כאשר ימוטו מוסדות תבל, לדעת שהקב"ה נשאר אמת ויציב ונכון וקיים.

את הדברים הללו אמרתי לרופא, בשלב מסוים בתקופה האחרונה שלא הרגשתי טוב. הגעתי לרופא המשפחה שלי, רופא ירא שמים ואוהב תורה, חששתי אולי נדבקתי, אבל התסמיין החדש עוד לא היה ידוע והוא שלל אותם. רק פנה אלי ואמר "לפני חצי שנה אמרת לי בשם ה' נחמן, שהקב"ה מוביל את העולם יותר יפה ויותר יפה (שענער און שענער)", איפה זה מתקיים עכשיו? אני רואה מולי אנשים מיוסרים בגוף ונפש, ונוסף לי תפקיד חדש להכריע כל היום מי צריך להיכנס לבידוד, מי צריך להיבדק ומי לא, ואני מרגיש ממוטט.

עניתי לו: לפני דקה אמרת לי שעולם הרפואה עומד נכון מול הנגיף הזה שכל הזמן משתנה, ואין לנו שום כלים להילחם נגדו, אם כן זה! 'השנער און שנער', שכל הטבע וכוחי ועוצם ידי נעצרים ודי מתרסקים, ומלכות ה' מתגלה בפייה. זה לא עונש ולא נקמה, אלא רחמנות ה' עלינו שכביכול הקב"ה כבר לא יכול להתאפק ורוצה את תיקון העולם, ולהביא משיח ולקרבת את הגאולה.

אומן ראש השנה

נסיים בנקודה העיקרית והיסודית של כל חסיד ברסלב: אומן ראש השנה! נסיון חדש התרגש עלינו, נסיון שאינו מכירים. פעם השערים של אומן היו סגורים, ולנסוע לראש השנה היה חלום, שכל חסיד ברסלב השתוקק והתפלל אבל נשאר בגדר חלום. והנה משנת תשמ"ט נפתחו השערים והנסיעה הפכה להיות תלויה רק בכסף, ובמסירות נפש של האשה והמשפחה.

עכשיו השערים פתוחים-סגורים-מבלבלים. והמסירות נפש היא של כולם, לחזק את הוודאות הזו, לשמוע את הכרוז של רבינו שכל העולם תלוי בראש השנה שלו, לשמוע את הכרוז של רבינו ולהשמיע לאזנינו שוב ושוב ושוב.

אשרי מי שמתחזק באמונה בה' לבדו ובאמונת צדיקים שלמה ובטוחה וודאית. ומתגבר על כל המניעות והפחדים והבלבולים, ויוכה להיות בקיבוץ הקדוש בראש השנה, ויהיה לו חלק ענק בקץ הגאולה כדברי רבינו הקדוש.

השבת אבידה

זרקנו אותה, אך מובן שגם אם היא נמצאת צריך לראות אם היא עדיין בתאריך תקף. נכנסתי הביתה וחיפשתי את המשחה, לפתע מצאתי קופסה שכתוב עליה שם של משחה אחרת, אבל גם היא מיועדת לפטרת בפה. שמחתי מאוד ורציתי לבדוק את התאריך על המשחה בפנים. פתחתי את הקופסה - ובתוכה היה מונח דחוק נרתיק הקטיפה של העגילים שלי!

אפילו לא הצלחתי לראות את המשחה, פשוט יצאתי במהירות החוצה מנופפת בנרתיק הקטיפה לבעלי שיראה מה מצאתי. ביד השנייה שלי הייתה המשחה, אבל מרוב התרגשות לא שמתי לב מה קרה עם אותו גבר שביקש אותה, הוא לא הבין עבור מה הוא היה שליח... רק לקח את המשחה ועד היום אני יודעת אם היא סייעה לו. ברור לי שהוא זכה להיות שליח מופלא, רק תחשבו איך ד' היה צריך לגלגל שיהיה תינוק שיזדקק למשחה לפטרת בפה, והוריו יתארוהו בשכונה ירושלמית בשבת וישכחו את המשחה ושגמ"ח אחד לא יפתח ובגמ"ח שני בדיוק חסר את מבוקשו, והאב יחלוף ליד ביתנו בדיוק ברגע שבו יצאנו לטיול ליל שבת אחרי הסעודה. ולמי שיש ספק באמינות הסיפור אגלה שהסיפור קרה בשכונת בית וגן בירושלים ואולי אותה משפחה תזהה את עצמה ותוכל לאשר את הפרטים, ודווקא מסקרן אותי האם הועילה המשחה לאותו תינוק צרחן....

מאוד התרגשתי לראות בחוש את כוח הצדקה ואיך ד' נענה לתפילתי עד תום והראה לנו בחוש שהעגילים נמצאו בהשגחה פרטית גמורה, ולא ניתן לומר 'מקרה הוא'.

דבר נוסף לקחתי לי כלקחה. אילו הייתי מתעצלת להשתדל לעזור לאותו יהודי לא הייתי מוצאת את העגילים, שהרי כמעט הייתי בטוחה שאין לי מה שהוא צריך, רק השתדלתי אפילו על ספק קטן לעזור לו וכן להראות לו שאנו משתתפים איתו בחוסר האונים שחש ומנסים לסייע עד כמה שאפשר. וכך זכיתי פעמיים!

התחלתי לרוקן מדף אחר מדף ולנער כל דבר. וחווץ מהמון בלגן לא השגתי שום דבר. ילדי השכנים היו בביתי וראו את מעשיי, הם סיפרו לאמם, והיא התקשרה לשאול אם בטבת אני מתחילה סדר פסח. השבתי לה שאני עושה בלגן טבת וסיפרתי לה על עוגמת הנפש שלי. שכנתי אמרה לי שהיא בכל מצוקה מבטיחה כסף לצדקה במידה והעניין יסתדר, בבחינת 'בחנוני נא בזאת'. אמרתי לה שבעלי לא אוהב את המודה של 'הבטחתי ונושעת', אבל נראה מה אעשה.

בעלי חזר הביתה וראה את הבלגן, שמע ממני את המעשה והבין כמוני שכנראה זרקתי את העגילים בתוך אחד מזוגות הגרביים, שכן הארון היה מרוקן, ושנינו ידענו ששם הוחבאו כל התכשיטים. סיפרתי לו את דברי השכנה שהציעה לי להבטיח כסף לצדקה במידה ותימצא האבידה, ולשמחתי הוא הסכים. אמרתי לו שזו גם הזדמנות לראות אם יש ממש בעניין של 'הבטחתי ונושעת', וכך אולי נזכה להרגיש את 'בחנוני נא בזאת'. בנוסף לכך התפללתי וביקשתי מ'ד' שנראה במוחש את ההשגחה הפרטית במציאת העגילים. כל זה קרה לקראת סוף השבוע, ביום רביעי או חמישי.

בליל שבת, לאחר סעודת השבת, יצאנו לסיבוב שבת קצר. ביציאה מהבית ראינו גבר אשר ביקש ממנו עזרה. הוא פנה אלינו ואמר שהוא מתארח בשכונתנו בשבת, והוא מחפש גמ"ח תרופות, ואולי ידוע לנו היכן יש באזור. הצענו לו שני גמ"חים שהכרנו בשכונה, אך הוא אמר שבאחד לא פתחו ובשני הוא לא מצא את מבוקשו. הוא סיפר לנו שהתינוק שלהם בוכה מאוד משום שיש לו פטרייה בפה, והם שכחו את המשחה לפטרת בפה בבית. הוא נקב בשם מסוים של משחה ושאל אם במקרה יש לנו משחה כזו ונוכל לעזור לו.

לא היה נראה לי שיש לנו כזו משחה כי בננו כבר גדול יותר, אך בכל אופן הייתה לנו פעם משחה כזו, אז אולי לא

החיים שלנו כל כך אינטנסיביים ועוצמתיים, עד שלפעמים נדמה שהם כביכול 'מנהלים את עצמם', ואין תחושה קשה יותר מזה, להיות כל כך לבד... ללא ספק זהו פועלו העיקרי של היצר הרע, להשכיח מאיתנו את ההשגחה הפרטית המלווה כל צעד ושעל בחיינו, ולהראות לנו שלכאורה אין מי ששומע, אין מי שיועץ. לכן מרגש אותי כל כך לראות את תרומתו הצנועה של מדור זה, לגלות ולו לרגע עד כמה השם נמצא איתנו, להסיר את המסך העוטף את ליבנו ולהזכיר לנו שכבודו מלא עולם, וכל רגע ורגע מכוון על ידו יתברך.

הסיפור ששלחה לי אישה מקסימה, ריגש אותי במיוחד בשל הסטת המסך הזו שבה מראה לנו השם יתברך עד כמה הוא נמצא כאן, מקשיב, מלווה, אוהב, ולרגע לא עוזב...

"זה קרה כאשר נאלצנו לנסוע לחו"ל. ברגע שלפני היציאה מהבית חשבתי מה לעשות עם התכשיטים שלי. לחו"ל לא רציתי לקחת אותם, ובבית פחדתי להשאיר אותם מכיוון שהיו בבניין שלנו כמה אירועי פריצה. בהחלטה של רגע, לצורך השתדלות מינימלית, החלטתי להחביא אותם בארון חדר השינה, בין הבגדים. את רובם החבאתי בתוך 'גלגולי הגרביים' של בעלי וחלקם במקומות שונים בארון.

נסענו לשלום וחזרנו, ברוך השם, לשלום. לאחר כמה חודשים חיפשתי זוג עגילים מסוים שהיה יקר לי ולא מצאתי אותו. לאחר מחשבה קצרה הבנתי שלא הוצאתי אותו ממחבואו לאחר הטיסה, משום שאני לא רגילה לענוד אותם ביום יום. ניגשתי לסלסילת הגרביים והחלטתי לחפש, אך לפתע נזכרתי כי ערכתי בסלסלת הגרביים סלקציה לא מזמן וזרקתי כל זוג שנראה בלוי, אפילו בלי לפתוח את הזוגות, מה שאומר שאם היו מוחבאים שם העגילים לא הייתי מרגישה בכך, וייתכן כי זרקתי אותם. בכל זאת לא התייאשתי ופתחתי זוג אחר זוג, אבל לא מצאתי את העגילים. עדיין לא התייאשתי וזכרתי כי החבאתי תכשיטים גם במקומות נוספים בארון.

חיזוק למחזקת

לחתיכות והתחלתי לבכות. ביקשתי מהשם שייתן לי סימן שהוא עדיין כאן, שהוא לא עזב אותנו והלכתי לישון. בבוקר התקשרה אליי אישה ששמעה פעם הרצאה שלי. היא כמובן לא ידעה כלום על מצבו של בני. היא התחילה לספר את הסיפור שלה, ולתדהמתה הוא היה סיפור די דומה לשלי, גם היא עוברת ניסיון קשה בתחום הבריאות עם אחד מילדיה, והיא ביקשה שאחזק אותה, משום שהיא מרגישה שהשם לא שומע את התפילות שלה.

התחלתי לחזק אותה על אף שלא ממש ידעתי מה להגיד, אבל איך שהוא מצאתי את עצמי מעודדת אותה, מסבירה לה שהשם כן נמצא, מפצירה בה לא להתיאש, וכך במשך דקות ארוכות. אחרי שסגרתי את הטלפון הרגשתי סיפוק גדול, ופתאום הבנתי. הבנתי שהקדוש ברוך הוא שלח אליי את האישה הזו בדיוק ברגע הזה כדי שאעודד אותה כמו שאני צריכה לעודד את עצמי, הבנתי שאת המילים שאמרתי לה השם רוצה שאומר גם לעצמי, ואין לתאר איזו שמחה מילאה אותי באותו רגע!"

ארוכים עד מאוד. ואם כל זה לא מספיק - נוסף לי קושי נוסף, כאשר בתור אחת שמדברת על התחזקות רוחנית הרגשתי מאוד קשה עם עצמי. כל הזמן כעסתי שאני לא מספיק מקבלת את הדין באהבה, לא מספיק שמחה, יותר מדי דואגת, לא מספיק סומכת על השם ועוד המון טענות שבעצם היצר הרע שלי הפנה כלפי עצמי, אך הן הקשו עליי עוד הרבה יותר, זאת בנוסף לצער, לכאב ולקושי העצום של בני.

אמנם המשכתי למסור שיעורים, אך לא היה לי קל בכלל. טיפול חדשני שניסיונו ועלה דמים מרובים ודרש כוחות עצומים של כולנו נתן לנו תקווה שאולי סוף סוף נצליח הפעם ועוד מעט הקושי הזה יהיה מאחורינו. כמה התפללתי, קיוויתי, רציתי, בכיתי. הימים עברו וחלפון, ובינתיים שום דבר לא השתנה.

לילה אחד לפני השינה ממש נשברתי. הרגשתי איך קול פנימי צועק בתוכי, 'גם זה לא יצליח, השם לא רוצה את התפילות שלך!' באותו רגע משהו בתוכי התפרק

מסוג הסיפורים המיוחדים באמת...

"במקצועי אני מרצה ועוסקת בעיקר בנושאים של יהדות ושל חיזוק רוחני. אני אוהבת מאוד את עבודתי על אף שזה קשה הרבה פעמים, אך מרגישה שהמרוויחה העיקרית ממנה היא אני בעצמי, מכיוון שהשיעורים מחזקים אותי מאוד ונותנים לי הרבה כוח, אמונה, קרבת אלוקים. אך בתקופה האחרונה, חשתי שמנסים אותי משמים בניסיון קשה במיוחד.

אחד הילדים שלי חלה במחלה נדירה ומורכבת שדרשה ממני ומבעלי המון זמן, כוחות ואמונה. אמנם הוא לא נמצא בסכנת חיים, אך עדיין זוהי מחלה ששיבישה לגמרי את חייו, והקושי של בני קרע את ליבי. הרגשתי שהניסיון הזה פשוט גדול עליי. גם לשאר בני המשפחה היה קשה מאוד כאשר אבא ואמא פתאום עסוקים כל הזמן, וזה השפיע מאוד על כולנו.

המאמצים הרבים לא הניבו את התוצאות המקוות, והרגשתי ממש חושך. התפילות, הבכי, המאמץ הרב וגם קושי כלכלי גדול שכל הניסיון הזה גרר היו כל כך קשים. מה גם שזה לא היה מאמץ קצר, אלא נמשך חודשים

בעל תשובה חרדי - ח. שטרן:

מאז ששמעתי בבחירות את הפסוק המתוק מספר עמוס: הנה ימים באים נאם ה' והשלחתי רעב בארץ לא רעב ללחם ולא צמא למים כי אם לשמוע את דברי ה' ידעתי שהכוונה לסמינר של ערכים לחוזרים בתשובה. הנה ימים באים נאום השם וכל החילונים חוזרים בתשובה.

אבל האמת היא שהקב"ה מדבר גם אלינו. הנה יבואו ימים שיהיה רעב בעולם ויהיה צמא בעולם, לא ללחם, לא למים, לא לדברים שמגיעים בנקסט דואר, לא לערמות של אינספור הפריטים והחפצים וגשמייות החומר, וגם לא לכלים ולכביסות ולפרנסה ולכבוד, אלא למשהו יותר עמוק, מעבר להכלול.

אנחנו מתמודדות עם עומס של חומר שחונק אותנו, ומתחת לכל השכבות האלה עדיין מתקיימת בנו הנבואה הזאת של רעב וצמא. לא רק על חילוני בתל אביב היא מתקיימת, גם עלי. כי גם אני רעבה וצמאה. לא ללחם, לא למים, לא לקניות, אלא לשמוע את דברי השם.

יש גלות. בכל מקום שיהודי נמצא יש לו גלות. וכמו שיש גלות חילונית, כך גם יש גלות חרדית. לא החרדים אשמים, פשוט, בהיותנו חרדים, הגלות פגשה אותנו פה. והגלות הזאת החרדית הספציפית, הופכת לנו את המתוק למר.

אני רעבה לדיבור של רחמים (שם הוי"ה המופיע בפסוק הוא תמיד שם של רחמים) שייגע בי. אני רוצה שהשם יגיד לי שהוא אוהב אותי. אני רוצה שהשם יגיד לי שאני טובה. אני רוצה שהשם יגיד לי שאני שליחה שלו בכל מקום שאני נמצאת. אני רוצה שהוא יגיד לי כל יום מחדש, יופי, נהדרת, כל הכבוד, אני שמח שאת בדיוק פה עכשיו.

ואם אני במקום שברגע זה לא משמח אותך, אז תן לי יד וקח אותי מפה. תעשה לי 'משכני אחריו' נרוצה'. תפוס אותי ותוציא אותי לאיפה שאתה רוצה. כי כל מה שכאן לא מספק אותי. לא מעניין אותי. לא מרגיע אותי. גם אם אני אקנה את כל החנויות ואחזור הביתה ואגזור את כל התוויות, אני לא אהיה שמחה מזה אפילו חצי שעה. אבל אם אתה תגיד לי שאתה מרוצה ממני, אני אירגע בעומק עומק עומקים.

קשר זורם - א. שרייבר:

העמידה בתפילה לפני בורא עולם תחילתה בלהיות בקשר עם בורא עולם, אי אפשר להתפלל לפני שיש תחושה שאני רוצה להיות בקשר, היכולת להיות בקשר הוא כאשר יש לי הסכמה לכל המקומות החלשים, הנמוכים, השפלים, שהייתי מעדיף שהם לא יהיו, אבל הם כן נמצאים, שכואב לי לראות אותם אבל הם קיימים, ואני רואה אותם ולא מתנגד אליהם, ומהמקום הזה אני פונה לרבוננו של עולם ראה נא בעיני וחלצני מהמיצר, ומהמקום הזה אני בא להניח תפלין, כי זה רצון השי"ת ממני כמו שאני.

אבל אם אני מתנגד למקומות האלו שבתוכי, ואני מניח תפלין או עומד בתפילה רק מהמקום הגבוה שלי ואני כביכול מסתיר את המקומות הנמוכים שלי, אין כאן קשר אמיתי. משל למה הדבר דומה לבחור בן תורה וירא שמים שגלגלה ההשגחה וזכה ונלקח כחתן לביתו של הראש ישיבה, שכל מעייניו בתורה ועבודה, והוא לתומו סבור שזכה גם בחתן שכל מעייניו בתורה ועבודה, והחתן דן הבין את אשר לפניו וידע לכלכל דרכו בחכמה ותמיד בפגוש את חמיו עסק עמו בתורה ועבודה כראוי לחתן של הראש ישיבה, האם יתכן קשר נפשי בין החתן לחמיו? בוודאי שלא! כיון שהקשר ביניהם הוא רק במקום הגבוה

במדור זו יובאו פרקים מ'מיומנה' של לאה. בעלה התחיל לעסוק בתורתו של מוהר"ן מברסלב, וללכת בדרכו. והיא מנסה להתמודד, להתעניין, ואולי גם ללמוד. יש לה שני חברות; מירי - הליטאית שמנסה 'להזיח' אותה, ופייגי - הברסלבית, שדווקא מעודדת אותה.

אומן - קורונה

לאומן לפני נפילת מסך הברזל במסירות נפש אמיתית,

הוציאו סכומי עתק, זייפו דרכונים, הסתכנו בשנות מאסר ואף יותר מכך, יצאו שבועות וחדשים לפני לדרך לא ידועה ללא שום תנאים ולא ידעו אם בכלל יצליחו להגיע... בקיצור, מסירות נפש אמיתית!

לעומתם אנחנו בדור שלנו שיש את כל התנאים הפיזיים, וכמו שאמרת: זה סוג של חוויה לכולם, ולא כל כך הייתה לנו הזדמנות לזכות למסור נפש על הדבר הזה, הסיפורים האלו מזכירים לנו שבעצם ראוי ושווה למסור נפש ממש בשביל להיות אצל רבינו על ראש השנה".

סיפרתי לפייגי את השיחה שהייתה לי אתמול עם מירי. היא שאלה אם גם השנה בעלי יסע ועניתי לה שמי יודע מה יהיה, אבל כמה שזה יהיה בידינו נעשה את כל המאמצים. אם זה בכסף, בבידוד, בלנסוע מוקדם וכו'.

"טוב, אומרים שזו חוויה שמי שנסע פעם אחת כבר לא מוותר" אמרה לי מירי.

"אל תחשבי שזה כזה פשוט". עניתי לה "לרוב הגברים זה לא כזו חוויה כל הסיפור. לא נוסעים בשביל החוויה, בטח לא השנה".

"אז למה כן?" היא לא הבינה.

"פשוט. כי רבינו אמר שמאוד כדאי. ואנחנו מאמינים לו".

פייגי התלהבה "את מבינה למה אתן גדולות מהחיים?"

ובעלי גם הוסיף לי שכתוב בליקוטי מוהר"ן שכגודל המסירות נפש שאדם מוסר על ההתקרבות לצדיק כך גודל ההארה שזוכה לה.

וְאִמְרוּ רַבֵּנוּ, וְכִרְוֵנוּ לְבַרְכָּהּ, שְׁכַל מִי שֵׁישׁ לוֹ יְגִיעוֹת וְטַרְחוֹת יוֹתֵר בְּתַחֲלֵת הַהֶתְקַרְבוֹת לְהֵשֵׁם יְתַבָּרַךְ, דְּהֵינּוּ שֵׁישׁ לוֹ קְנִיעוֹת רַבּוֹת וְגִדּוֹלוֹת, כְּגוֹן מֵאֲבִיז וְאִשְׁתּוֹ וְחוֹתָנוּ אוֹ מִשְׁאָר בְּנֵי אֲדָם שְׂמוֹנֵעִים וְמוֹעֲבָבִים אוֹתוֹ מֵאֵד וְקְנִיעוֹת מִחֶמֶת קְמוֹן וְשִׁאָרֵי קְנִיעוֹת וְעַפּוֹבִים וְגַלְבוּלִים, שְׁפֹשֶׁת־טַחִים לְפָנָיו וְמוֹנֵעִים אוֹתוֹ מֵאֵד, וְהוּא צָרִיךְ לְהִתְיַגֵּעַ וְלִטְרֹחַ מֵאֵד לְשַׁבְּרָם, כֹּל אֵלּוּ הַקְנִיעוֹת וְהַטְרָחוֹת שֵׁישׁ לוֹ בְּתַחֲלֵת הַהֶתְקַרְבוֹת, הֵם טוֹבָה גְדוֹלָה לְהֶאָדָם, כִּי עַל זֶה זוֹכָה אַחַר כֵּן לְקַבֵּל הַרְבֵּה קְדוּשָׁה וְטַהָרָה, כִּי עַל זֶה הַקְנִיעוֹת שֶׁבְּתַחֲלָה נֶעֱשֶׂה הַכֵּל וְכָל מִה שֵׁישׁ לוֹ יוֹתֵר יְגִיעוֹת וְטַרְחוֹת וְכוּ'. יֵשׁ לוֹ כְּלֵי גְדוֹל בְּיוֹתֵר לְקַבֵּל אַחַר כֵּן בְּתוֹכוֹ שֶׁפֶעַקְדוּשָׁה וְטַהָרָה לְהֶתְקַרֵּב לְהֵשֵׁם יְתַבָּרַךְ (ליקוטי מוהר"ן סימן קפה)

צ'לצול הטלפון הקפיץ אותי משרעפי. פייגי.

"תקשיבי לי טוב! אתן גדולות מהחיים!!"

"תודה" עניתי לה "אבל מי זה אנחנו?"

"אתן זה כל עשרות או מאות או אלפי נשים שלא גדתן על האמונה ברבינו ובמעלת אומן ראש השנה, ואתן מאפשרות או מסכימות או מוציאות ואפילו אולי רק לא מתנגדות שהבעל יסע לאומן לראש השנה, על כל המשתמע והמסתעף מכך"

"תודה על העידוד. אשתדל למסור לכל אותן אלפים... אבל מה נדלקת פתאום? כששנה שעברה בעלי נסע פעם ראשונה ואני לא ידעתי את נפשי, קיבלתי ממך את ההרגשה שזה די טבעי להסכים, אז מה פתאום יצאת כך מגדרך?"

"את צודקת. אני אשתף אותך במחשבות שלי. הרי כולנו יודעים שהשנה הכל יותר מורכב, מסובך, לא וודאי ולא ברור, מי באמת יודע מה יהיה, איך יהיה, יש אומרים שצריך לצאת שבועיים לפני, יש אומרים שאחר כך יצטרכו שבועיים בידוד, הגבלות, הסגרים, כן יוציאו מהארץ או לא, כן יכניסו לאוקרינה או לא, יותר הוצאות מתמיד וכו'... ופתאום אני מרגישה שבעצם יש לנו כאן מבחן מאוד נוקב ואישי לכל אחד ואחד על נתוניו וקשיו ולכל אשה ואשה על נתונה, ילדיה, מצבה... ואני מדברת עלינו, הברסלביות מלידה, שפתאום מוצאות את עצמינו נבהלות מכל המניעות הלא מוכרות, ואולי אפילו נהפכות בעצמינו למניעה בפני עצמנו..."

וזה בעצם נקודת המבחן: האם כל שנה נתתי לבעלי לנסוע מתוך אמונה ברבינו ומתוך הבנה לעוצם הדבר, או כמציאות אנשים מלומדה?? האם נתתי מעצמי, הרכנתי את הראש בהכנעה לצדיק, או שנהניתי מהחוויה להיות בחג אצל אמא \ עם אחותי \ עם חברה? וכשזה דורש ממני יותר ממה שהתרגלתי אני פתאום קופצת ונלחצת? מה קרה? נוסעים בשביל הכיף? בעלי נוסע בשביל האקשן?

ולכן פתאום אני תופסת את הגדלות שלכן, החדשות, כי אצלכן זה בטוח רק מסיבות אמיתיות של אמונה בצדיק, של הכנעה גם במקומות הלא מובנים (הרי איך יכול להיות שאומן עדיף על ירושלים?...), אתן גם לא רגילות להיות לבד בחג וזו התמודדות. כל אחת כזו בעצם "עברה את המבחן". וזו הוכחה לחשיבות הנסיעה בעיניה.

את יודעת, שמענו הרבה סיפורים על אנשים שנסעו

של החתן ולא במקום הנמוך.

צורת הקשר עם בורא עולם היא בפשיטות גמורה, לא בהתפשטות הגשמיות, או בצומות וסוגפים, או באמירת ספר תהלים כולו בלא הפסקה, שכל אלו הם מעלות נשגבות, הנוכחות המליאה שלי עם כל חלקי הנפש שלי מול מציאות

השי"ת בהכנעה ברצון באהבה ביראה, זה צורת הקשר עם בורא עולם, במצב כזה אני רוצה ויכול לספר לפניו את כל מחשבותיי רצונותיי מבוכותיי, בלי רצון כלשהו להסתיר משהו, הסיפור הזה מדי יום ביזמו מביא את האדם למציאות אמיתית של קרבת השם תמיד.

משרד הבריאות
מחלקת בטיחות בריאות

כאשר שום דבר לא ברור והכל מעורפל אין לך אופציה להתקשרות

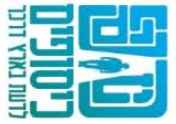
הולכים על הכי בטוח שאפשר!

גם אתה עובד ביים של מידע ותדכונים, ולא יודע איך תכלים מגיעים משנה לדבינתן תן לנו לדאוג לך ראש השנה באופן עם הרב **דוד גבירצמן**

לאור המצב אנו מציעים חבילה הכוללת:

- חבילות ושיעורים
- מקווה מיני
- לארוזי המלון
- סדרות סדרות
- במסעות מסודרת
- לינה
- קיסות
- והשיעור מיני

6 עם אפרים עזריאל פרימס עשירי ורבי מאיר לויק אלוהים

להזמנות 053-3807715
חייגו: 3807715@gmail.com

הדרכת חתנים

הדרכת חתנים יסודית ומקיפה,
 על פי משנתו של מוהר"ן מברסלב
 המלצות חמות
 הרה"ח ר' ישראל מאיר גלינסקי

0527143103

מתאים גם לאברכים נשואים

מאגר שידוכים

בחור ליטאי שמחפש שידוך עם קשר לברסלב?
 משפחה ליטאית שמחפשים לבתם שידוך של
 בחור עם קשר לברסלב?
 פנו בהקדם למאגר השידוכים מבית 'הקבצו'
 ובעז"ה נשתדל לסייע ככל האפשר
 דיסקרטיות מלאה למי שמעוניין בכך

רינה 052-714-9713
 אפרת: 053-310-9760
 בת שבע: 054-842-0992

נ.ב. בגליון הקודם נכתבו מספרים מוטעים, והפעם הם מתוקנים

חניכי הישיבות

אומן ראש השנה

שע"י

הראש השנה שלי עולה על הכל

אומן תשס"א

אומן

ראש השנה

בסייעתא דשמיא, למדות הכל, גם השנה עלה בידינו
לסדר

מתחם מיוחד בראש השנה באומן
עבוד חניכי הישיבות

כולל:

- < תפילות החג
- < מקוה מהודר ומפואר
- < סעודות החג
- < שיעורים והתוועדויות

המקום מותאם לכללי הזהירות, עם מרחקים והיגיינה,
וכמות המקומות מצומצמת יותר.

מחיר: \$350 למיטה (כולל הכל מלבד אוכל)

להרשמה: אברהם לוי 0533-148-981

מספר המקומות מוגבל וכל הקודם זוכה